

KONRAD KAZIMIERZ SZAMRYK

STATYSTYCZNA ANALIZA SŁOWNICTWA POTOCZNEGO W PODRĘCZNIKU *HURRA!!! PO POLSKU 1*

Choć nie dysponujemy ankietowymi badaniami dotyczącymi wykorzystania na zajęciach lektoratowych podręczników do nauczania języka polskiego jako obcego, to jednak z powodzeniem stwierdzić można, że wielką popularnością cieszy się zwłaszcza seria *Hurra!!!*¹. Był to bowiem pierwszy, opracowany w sposób całościowy (zawiera podręcznik, zeszyt ćwiczeń oraz książkę metodyczną dla nauczyciela)², zestaw materiałów do nauki języka polskiego jako obcego przygotowany w duchu podejścia komunikacyjnego³. Jerzy Kowalewski dobitnie stwierdza nawet, że seria *Hurra!!!* „stała się krokiem milowym w nauczaniu języka polskiego jako obcego, a jej atrakcyjność wśród młodych lektorów jest niepodważalna. To właśnie ta pozycja będzie wyznaczała model nauczania przez najbliższe lata, póki nie znajdzie się naśladowca”⁴. O rozpowszechnieniu książek *Hurra!!!* świadczą także różnorodne artykuły i szkice naukowe. Na podstawie materiałów omawianej serii opisu naukowego doczekały się między innymi

---

Dr KONRAD KAZIMIERZ SZAMRYK – adiunkt Zakładu Historii Języka Polskiego Uniwersytetu w Białymstoku, lektor Szkoły Języka i Kultury Polskiej „Pollando” na Wydziale Filologicznym UWB; adres do korespondencji: plac Uniwersytecki 1, 15-420 Białystok; e-mail: konrad.szamryk@wp.pl

¹M. MAŁOLEPSZA, A. SZYMKIEWICZ, *Hurra!!! Po polsku 1*, Kraków 2006; A. BURKAT, A. JASIŃSKA, *Hurra!!! Po polsku 2*, Kraków 2008; A. BURKAT i in., *Hurra!!! Po polsku 3*, Kraków 2010.

²Obecnie również sporą popularnością cieszy się seria *Polski, krok po kroku*: I. STEMPEK i in., *Polski, krok po kroku (poziom A1)*, Kraków 2011; I. STEMPEK, A. STELMACH, *Polski, krok po kroku (poziom A2)*, Kraków 2012.

³K. STANKIEWICZ, A. ŻUREK, *Obraz Polki/Polaka w serii podręczników do nauczania języka polskiego jako obcego „Hurra!!! Po polsku”*, „Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 17 (2010), s. 495.

⁴J. KOWALEWSKI, „Sześciu pijaków szukało budki z piwem”. *Analiza treści kulturowych w wybranych podręcznikach do nauczania języka polskiego jako obcego*, „Języki Obce w Szkole”, 2008, z. 1, s. 27.

zagadnienia związane z fonetyką⁵, grzecznością językową⁶ czy leksyką z pola tematycznego rodziny⁷. Ponadto dokonano opisu kulturowego obrazu polskiej rodziny⁸, wizerunku Polki i Polaka⁹, świąt obchodzonych w Polsce¹⁰, przestrzeni miejskiej¹¹, niepełnosprawności¹² czy szeroko rozumianych treści kulturowych¹³. I chociaż na rynku wydawniczym książki serii *Hurra!!!* obecne są zaledwie od dekady, to jednak nie będzie przesadą stwierdzenie, że dotychczas żadna seria materiałów do nauczania języka polskiego jako obcego nie stała się przedmiotem tak gruntownych i wnikliwych badań naukowych.

Szczegółowej charakterystyki nie doczekała się natomiast leksyka potoczna wykorzystana w skrypcie *Hurra!!!*, choć podejście komunikacyjne, w którego duchu przygotowano opisywane podręczniki¹⁴, zakłada wykorzystanie również ogólnopolskiej odmiany polszczyzny potocznej, a więc badania takie byłyby w pełni uzasadnione. Nie jest to zresztą specyfika tylko podręczników, gdyż podejście komunikacyjne w nauczaniu języków obcych generalnie sprawiło, że

⁵ E. KUBICKA, *Miejsce fonetyki w nauczaniu języka polskiego – teoria a praktyka*, [w:] *Nowe perspektywy w nauczaniu języka polskiego jako obcego*, red. K. Bierecka, K. Taczyńska, Toruń 2010, s. 29-30.

⁶ E. SZTABNICKA, *Wzory grzecznościowe w podręczniku do nauki języka polskiego jako obcego „Hurra!!! Po polsku 1”*, „Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 18 (2011), s. 211-215.

⁷ P. GÓRALCZYK, *Słownictwo związane z rodziną (na materiale list hasel Haliny Zgólkowej i serii podręczników „Hurra!!!”)*, „Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 20 (2013), s. 111-118.

⁸ A. STRZELECKA, *Obraz polskiej rodziny w wybranych podręcznikach do nauczania języka polskiego jako obcego*, „Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 18 (2011), s. 327, 330; P. GÓRALCZYK, *Słownictwo związane z rodziną...*, s. 111-118.

⁹ K. STANKIEWICZ, A. ŻUREK, *Obraz Polki/Polaka...*, s. 495-505; M. BABECKI, M. RÓLKOWSKA, *Problematyka wizerunkowego modelowania polskości w podręcznikach do nauczania języka polskiego jako obcego – między obrazem a tekstem*, „Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 18 (2011), s. 313-319; M. NOWAKOWSKA, *Polak i Polska w wybranych podręcznikach do nauki języka polskiego jako obcego w konfrontacji z postrzeganiem tychże przez Słoweńców*, „Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 20 (2013), s. 143-144.

¹⁰ A. STRZELECKA, *W jaki sposób i z jakiej okazji świętują podręcznikowi i prawdziwi Polacy? Negocjowanie ważności świąt*, „Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 21 (2014), s. 164-166.

¹¹ A. LEWICKA, *Architektura miasta w serii podręczników do nauczania języka polskiego jako obcego „Hurra!!! Po polsku”*, [w:] *Miasto: przestrzeń zróżnicowana językowo, kulturowo i społecznie*, red. M. Święcicka, M. Peplińska-Narloch, t. 5, Bydgoszcz 2014, s. 272-283.

¹² A. KOLA, *O niepełnosprawności w podręcznikach do nauczania języka polskiego jako obcego*, „Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 17 (2010), s. 512.

¹³ J. KOWALEWSKI, *„Sześciu pijaków szukało budki z piwem”...*, s. 23-27.

¹⁴ Na wykorzystanie podejścia komunikacyjnego w skrypcie wskazują same autorki — zob. M. MAŁOLEPSZA, A. SZYMKIEWICZ, *Hurra!!! Po polsku 1. Podręcznik nauczyciela*, Kraków 2008, s. 5.

przedmiotem nauczania w większym niż dotychczas zakresie stał się język mówiony¹⁵, a ściślej rzecz biorąc – jego odmiana potoczna¹⁶. Niniejszy artykuł, poświęcony statystycznej analizie słownictwa potocznego w podręczniku *Hurra!!! Po polsku 1* (dalej jako *Hurra1*), stanowi próbę uzupełnienia wskazanej luki.

Z analizowanego podręcznika *Hurra1* wynotowałem 50 leksemów potocznych, które określam jako liczbę potocznych wyrazów hasłowych w tekście (W = 50)¹⁷. Leksemy te w układzie frekwencyjnym przedstawia Aneks zamieszczony na końcu artykułu. W całym podręczniku podane wyrazy zostały użyte łącznie 223 razy, co określam jako liczbę potocznych wyrazów tekstowych (N = 223).

Na początku warto ustalić, jaki procent stanowi leksyka potoczna na tle całości słownictwa wykorzystanego w *Hurra1*. Aby to zrobić, należy obliczyć pojemność tekstową całego skryptu. Na potrzeby niniejszego artykułu przyjmuję, że książka składa się z 21 lekcji (lekcja zerowa oraz 20 następnych kolejno numerowanych), które zajmują 151 stron. Przy obliczeniach pomijam więc wstęp, spis treści oraz informacje o książce i autorach. Przy tak określonych założeniach pojemność tekstową podręcznika określam w przybliżeniu na 34 000 wyrazów tekstowych¹⁸. Dla porównania dodam, że stosując te same założenia i posługując się identyczną metodą, pojemność tekstową pierwszej części serii

¹⁵ J. TAMBOR, *Granice potoczności w nauczaniu języka polskiego jako obcego przemiany leksykalne, fonetyczne, fleksyjne i słowotwórcze we współczesnej polszczyźnie*, [w:] *Polonistyka bez granic*, red. R. Nycz i in., t. 2: *Glottodydaktyka polonistyczna*, Kraków 2010, s. 312-314.

¹⁶ W językoznawstwie polskim funkcjonują dwie koncepcje potoczności. W szerszym ujęciu (antropologicznym) polszczyzna potoczna jest kategorią semantyczno-kulturową, na którą składają się dwa rejestry: neutralny i nacechowany (emocjonalny). W ujęciu węższym polszczyzna potoczna stanowi natomiast kategorię stylistyczno-semantyczną, prymarnie – mówioną, mniej staranną, nacechowaną emocjonalnie (zob. D. ŻDUNKIEWICZ-JEDYNAK, *Wykłady ze stylistyki*, Warszawa 2008, s. 96-97). W niniejszym artykule, pisząc o polszczyźnie potocznej, odwołuję się do perspektywy węższej. Przyjmuję – głównie za Władysławem Lubasiem – że **polshczyzna potoczna** jest odmianą języka o charakterze ogólnym, ograniczoną w komunikacji głównie do aktów mowy na poziomie kontaktów indywidualnych i lokalnych, poddaną częściowej kodyfikacji, odznaczającą się bogatą ekspresją i waloryzacją (zob. W. LUBAŚ, *Polskie gadanie. Podstawowe cechy i funkcje potocznej odmiany polszczyzny*, Opole 2003, s. 243-245). Jest opozycyjna wobec odmiany ogólnej standardowej o wysokim stopniu kulturyzacji oraz opozycyjna wobec odmian nieogólnych, takich jak dialekty, żargony, idiolekty. Zajmuje więc miejsce pośrednie między odmianą ogólną standardową a nieogólną (*Słownik polskich leksemów potocznych*, red. W. Lubaś, t. 1, Warszawa 2001, s. V).

¹⁷ O kwestiach dyskusyjnych związanych z wyodrębnianiem słownictwa potocznego na przykładzie materiałów do nauki języka polskiego jako obcego piszę w artykule: K. SZAMRYK, *Problemy związane z leksyką potoczną (na przykładzie materiału z podręczników do nauki języka polskiego jako obcego na poziomie A1)*, [w:] *Z problematyki kształcenia językowego*, red. E. Awramiuk, M. Karolczuk, t. VI, Białystok 2016, s. 107-119.

¹⁸ Pojemność tekstowa *Hurra1* ma wartość przybliżoną, gdyż została obliczona za pomocą programu Microsoft Word.

Polski, krok po kroku (dalej jako *Kpk1*) oszacowałem na około 43 000 wyrazów tekstowych¹⁹.

Dysponując określoną pojemnością tekstową podręcznika oraz liczbą potocznych wyrazów tekstowych, możemy obliczyć, że leksyka potoczna w podręczniku *Hurra1* stanowi około 0,65% tekstu, a więc co 152 wyraz w książce jest słowem należącym do nieoficjalnego zasobu polszczyzny. Śmiało można stwierdzić, że potoczny nie tworzą podstawowego zrębu leksykalnego książki, co widać wyraźniej, gdy przedstawione parametry zestawimy z danymi z *Kpk1*, gdzie słownictwo potoczne stanowiło 1,26% (co 79 wyraz) całości, a więc występowało prawie dwa razy częściej niż w *Hurra1*. O ile jednak warstwy słownictwa nieoficjalnego w *Kpk1*, składającej się z ponad 100 leksemów, nie można było uznać za zupełnie marginalną i nieistotną, o tyle w *Hurra1*, pod względem pojemności tekstowej mniejszym od *Kpk1* o około 20%²⁰, wykorzystanie słownictwa potocznego jest zdecydowanie słabsze. Nawet jeśli weźmiemy pod uwagę, że w podręcznikach do nauczania języka polskiego jako obcego na poziomie A1 mamy do czynienia ze słownictwem charakteryzującym się niewielkim stopniem zróżnicowania, to mimo wszystko leksykę potoczną w *Hurra1* trudno uznać za pierwszocząty nawet drugorzędną²¹.

Nie jest to bynajmniej zarzut, gdyż słownictwo potoczne w podręcznikach na poziomie A1 stanowi trudny – choć wprowadzający wrażenie naturalności – element w nauczaniu języków obcych na elementarnym poziomie biegłości językowej, zwłaszcza przy konsekwentnej pracy metodą bezpośrednią²².

¹⁹ Wszystkie dane statystyczne dotyczące *Kpk1*, które wykorzystuję jako materiał porównawczy w niniejszym artykule, zostały przeze mnie zamieszczone w artykule: K. SZAMRYK, *Leksyka potoczna w podręczniku do nauki języka polskiego jako obcego „Polski, krok po kroku” (poziom A1) – wybrane zagadnienia w ujęciu statystycznym* (w druku).

²⁰ Pobieżne porównanie *Kpk1* (26 lekcji, 172 strony) oraz *Hurra1* (21 lekcji, 151 stron) może prowadzić do wniosku, że ten pierwszy podręcznik ma znacznie większą pojemność tekstową. Dokładniejsza analiza pokazuje jednak, że zasób słownictwa w *Hurra1* jest mniejszy tylko o około 20%, gdyż w skrypcie tym w znacznie większym stopniu niż w *Kpk1* wykorzystano materiały autentyczne, które spowodowały ilościowy przyrost słownictwa.

²¹ Słownictwo wojskowe w *Trylogii* Henryka Sienkiewicza uznano za podstawowy zręb leksyki powieści, gdyż obejmuje 8% (co 12 wyraz) zasobu wyrazowego cyklu – zob. L. MARIAK, *Leksyka z zakresu wojskowości w „Trylogii” Henryka Sienkiewicza*, cz. 1: *Analiza i interpretacja*, Szczecin 2011, s. 39. Z kolei w *Panu Tadeuszu* Adama Mickiewicza wyrazy obce stanowią 5,47% (co 18-29 wyraz w tekście), co zostało zinterpretowane jako frekwencja niska lub bardzo niska — zob. M. ZARĘBINA, *Wyrazy obce w „Panu Tadeuszu”*, Wrocław 1977, s. 71, 105-106.

²² K. SZAMRYK, *Problemy związane z leksyką potoczną...*, s. 113-116; I. DEMBOWSKA-WOSIK, *Recenzja serii materiałów do nauczania jpjo „Polski, krok po kroku”*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 21 (2014), s. 414.

Strukturę wyekscerpowanych z *Hurra!* potocznych ukazują kolejne parametry statystyczne. Jednym z czynników dających pewne wyobrażenie o frekwencji i częstości użycia wyrazów, jest „ślepa” lista rangowa²³, w której znajdują się podstawowe dane liczbowe, takie jak częstość wyrazów (f), ranga przyporządkowana każdej z tych częstości (r) oraz liczba wyrazów (m). Zawarte w „ślepej” liście rangowej dane liczbowe pokazują, ile wyrazów powtarza się często, a ile rzadko lub wyjątkowo, gdyż mają niską frekwencję. Podana poniżej tabela 1 stanowi „ślepa” listę leksemów potocznych według częstości użycia w podręczniku *Hurra!*:

Tabela 1. Rozkład liczby wyrazów potocznych według częstości użycia w *Hurra!* („ślepa” lista rangowa).

Ranga (r)	Częstość (f)	Liczba wyrazów (m)	Ranga (r)	Częstość (f)	Liczba wyrazów (m)
1.	32	1	7.	5	6
2.	21	2	8.	4	3
3.	19	1	9.	3	6
4.	12	1	10.	2	10
5.	11	1	11.	1	18
6.	9	1			

Na przedstawioną „ślepa” listę rangową składa się 11 klas leksemów o różnej częstości użycia. Analizowany materiał cechuje się więc małą rozpiętością frekwencji. Wyraźnie jednak widać, że klasy wyrazów potocznych w *Hurra!* dzielą się na dwie odrębne grupy. Do pierwszej z nich zaliczyć można leksemy o randze 1-6. Są to przeważnie jednowyrazowe klasy, na które składają się kolokwializmy wielokrotnie powtarzane w tekście. Począwszy od pozycji 7, następuje odwrócenie proporcji w tabelce – zwiększa się liczba leksemów w poszczególnych klasach przy jednoczesnym spadku częstości ich użycia w tekście. Jest to więc druga grupa wyrazów, zawierająca klasy wielowyrazowe o małej częstości użycia, a więc sporadycznie pojawiające się w tekście.

Dla porównania warto podać, że w *Kpkl* materiał charakteryzował się nieco większą rozpiętością frekwencji – wyraz najczęstszy użyty był 69 razy, a wyrazy

²³J. SAMBOR, *Językoznawstwo statystyczne dla pracowników informacji naukowej*, Warszawa 1978, s. 60-61.

najrzadsze raz, czyli „ślepa” lista rangowa też nie była obszerna, gdyż liczyła 18 klas leksemów o różnej częstotliwości użycia. Z kolei w przypadku słownictwa wojskowego w *Trylogii* H. Sienkiewicza „ślepa” lista rangowa zawierała 202 klasy leksemów²⁴, choć oczywiście należy pamiętać, że powieść Sienkiewicza jest tekstem nie tylko wielokrotnie dłuższym, ale też innym gatunkowo.

Aby obliczyć wskaźnik średniej częstotliwości wyrazów potocznych w tekście (F), należy liczbę wyrazów tekstowych (N = 223) podzielić przez liczbę wyrazów hasłowych (W = 50). W *Hurra!* średnia częstotliwość wyrazów potocznych wynosi 4,46. Jednocyfrową wartość tego parametru w lingwistyce statystycznej interpretuje się jako niską, co dowodzi, że w analizowanym skrypcie dominuje przede wszystkim słownictwo frekwencyjnie rzadkie. Warto zauważyć, że w *Kpkl* średnia częstotliwość leksemów potocznych była niewiele wyższa, gdyż wyniosła 5,25²⁵. W obu podręcznikach więc, nawet mimo różnej liczby potocznych wyrazów hasłowych oraz częstotliwości ich użycia w tekście (oba parametry w *Hurra!* są o ponad połowę niższe niż w *Kpkl*), mamy do czynienia z podobną funkcją słownictwa nieoficjalnego. Niska frekwencja leksyki potocznej w płaszczyźnie treści nadaje czytankom przede wszystkim pewien koloryt nieoficjalności, służy głównie wprowadzeniu wrażenia potoczności, a w płaszczyźnie języka – urozmaiceniu i uatrakcyjnieniu tekstu, a nie wzmacnianiu znajomości słownictwa kolokwialnego.

Mając obliczony wskaźnik częstotliwości wyrazów potocznych, możemy wyodrębnić leksemę częste (wartość wyższa niż F) oraz rzadkie (wartość niższa od F). Poniższa tabela podaje klasy częstotliwości wyrazów potocznych w *Hurra!*:

Tabela 2. Klasy częstotliwości wyrazów potocznych w *Hurra!*.

Częstość	Wyrazy hasłowe		Użycia	
	Liczba	%	Liczba	%
Powyżej 10	6	12	116	52,01
10 – 5	7	14	39	17,49
4 – 2	19	38	50	22,42
1	18	36	18	8,08

²⁴ L. MARIK, *Leksyka z zakresu wojskowości...*, s. 43-44.

²⁵ W *Trylogii* H. Sienkiewicza wskaźnik częstotliwości leksyki wojskowej wyniósł 21, zob. L. MARIK, *Leksyka z zakresu wojskowości...*, s. 50; wyrazów obcych w *Panu Tadeuszu* A. Mickiewicza zas 2,85, zob. M. ZARĘBINA, *Wyrazy obce...*, s. 103-104.

W podręczniku *Hurra!* jako słownictwo bardzo częste (powyżej 10 użyć) sklasyfikowano 6 leksemów: *bo*, *cześć*, *polski* ‘język polski’, *kilo*, *angielski* ‘język angielski’, *babcia*, a jako częste (5²⁶ do 10 użyć) 7 leksemów: *sześć*, *deko*, *francuski* ‘język francuski’, *impreza*, *mail*, *mama*, *niemiecki* ‘język niemiecki’. W sumie więc 13 leksemów ma wartość częstszą od średniej (26% wszystkich hasłowych form potocznych), przy czym stanowią one łącznie prawie 70% użyć wszystkich wyrazów potocznych w tekście. W przypadku więc słownictwa potocznego grupa wyrazów o wysokiej frekwencji jest nieliczna, jednakże charakteryzuje się znacznym stopniem powtarzalności (średnia powtarzalność wyrazów potocznych w tej grupie wynosi 11,92). Istnieje więc duże prawdopodobieństwo, że słownictwo to może utrwalić się w pamięci obcokrajowców, gdyż przyjmuje się, że wyrazy mają szansę zostać zapamiętane, jeśli uczeń zetknie się z nim przynajmniej od 7 do 10 razy²⁷. Można więc uznać, że przywołane jednostki ze względu na częste występowanie w tekście oraz stosunkowo niewielkie urozmaicenie, odgrywają znaczącą rolę także w tworzeniu podstawowego zrębu słownictwa ogólnego w podręczniku, a przez to także w nauczaniu obcokrajowców języka polskiego na poziomie A1.

Wśród wynotowanej z podręcznika *Hurra!* najczęstszej leksyki potocznej najwyższą pozycję zajmuje wyraz *bo*, a po nim *cześć*. Warto zauważyć, że dokładnie te same leksemy charakteryzowały się najwyższą frekwencją w *Kpk1* (*bo* – 69 użyć, *cześć* – 54). Widać więc pewną – zapewne nieprzypadkową – zbieżność w obu podręcznikach, choć szczegółowe wnioski będzie można wyciągnąć dopiero po przyjrzeniu się większej liczbie podręczników oraz szerszych badaniach porównawczych. Zwraca natomiast uwagę występowanie w grupie najczęstszych potocznych wyrazów powstałych na zasadzie elipsy: *polski* ‘język polski’, *angielski* ‘język angielski’, *francuski* ‘język francuski’, *niemiecki* ‘język niemiecki’ (wśród wyrazów rzadkich pojawia się także *hiszpański* ‘język hiszpański’ oraz *czeski* ‘język czeski), których nieformalny, choć może raczej pół-oficjalny, charakter sprawia niemały problem osobom uczącym się języka

²⁶ Ponieważ wyrazy częste określam na podstawie współczynnika średniej częstości wyrazów potocznych właściwego danemu podręcznikowi (w *Kpk1* wynosi 5,25), w *Kpk1* jako częste traktowałem wyrazy z przedziału 6-10. Również w innych pracach językoznawczych leksykę częstą oraz rzadką wyznacza się na podstawie średniej częstości wyrazów właściwej danemu tekstowi (zob. J. SAMBOR, *O słownictwie statystycznie rzadkim*, Warszawa 1975, s. 9) lub kręgu tematycznego (zob. L. MARIK, *Leksyka z zakresu wojskowości...*, s. 52-53), co jednak prowadzi do braku możliwości wyznaczenia ścisłych i współmiernych kryteriów badania tego słownictwa w różnych tekstach.

²⁷ A. SERETNY, *Czytanie ekstensywne, czyli sposób na efektywne rozwijanie kompetencji leksykalnej uczących się*, [w:] *Sztuka to rzemiosło. Nauczyć Polski i polskiego*, red. A. Achtełik, J. Tambor, t. 3, Katowice 2013, s. 212.

polskiego. I to nie tylko ze względu na podobieństwo do uniwersalnych konstrukcji *mówić po polsku*, ale także dlatego, że wyrażenia *uczyć się polskiego*, *znać polski*, *pisać zadanie z polskiego* w omawianym podręczniku pojawiają się zarówno w dialogach nieoficjalnych, jak i w oficjalnych (z formami *Pan/Pani*) oraz w ćwiczeniach językowych²⁸. W *Hurral* zsubstantywowane przymiotniki określające nazwy języków występują dlatego, że w wielu dialogach i ćwiczeniach pytania o znajomość języków obcych – czy w ogóle tematy związane z dydaktyką języków obcych, nie tylko języka polskiego – stanowią jedno z istotniejszych i stale powracających zagadnień, co wynika oczywiście z charakteru samego tekstu. Badania statystyczne słownictwa potocznego potwierdzają jednak wnioski opisywane przez innych badaczy – w wyidealizowany, nowoczesny obraz Polaka-Europejczyka wpisana została znajomość języków obcych²⁹.

Z kolei na słownictwo rzadkie (częstość 4-2) oraz bardzo rzadkie (częstość 1) składa się około 74% wszystkich haseł potocznych. Pod względem użycia wyrazy te stanowią jednak około 30% całości użycia słownictwa potocznego w tekście. Ponadto 18 jednostek, czyli blisko połowa z nich, użyta została w całym tekście tylko raz. Kolejnych 10 pojawia się tekście dwa razy. Liczona łącznie średnia powtarzalność słów potocznych w tej grupie wynosi 1,83.

Widać więc po raz kolejny, że leksyka potoczna w *Hurral* ma charakter dychotomiczny. Tworzy ją niewielki pod względem leksykalnym zbiór potocznych, konsekwentnie i często powtarzanych w podręczniku, oraz drugi, złożony z różnorodnych jednostek potocznych, które jednak w skrypcie występują incydentalnie, a przez to nie mają szansy, aby zapaść uczniom w pamięć. Leksyka rzadka i bardzo rzadka nie jest bowiem zamierzonym przedmiotem nauczania, lecz została wprowadzona – głównie w czytankach – w celu ich uatrakcyjnienia, ożywienia i nadania tekstom wrażenia naturalności komunikacji. Częstym bowiem zarzutem, jaki formułuje się wobec materiałów do nauczania języka polskiego jako obcego, jest wprowadzanie języka sztucznego, nienaturalnego, jakim Polacy nie posługują się w codziennej, swobodnej komunikacji. Widać więc, że *Hurral* stara się wyjść naprzeciw tej tendencji.

W analizowanym podręczniku struktura słownictwa potocznego pod względem zasobu słownika oraz częstości jego użycia w tekście zasadniczo nie różni się od statystycznej struktury całościowego słownictwa tekstów artystycznych czy publicystycznych. Generalnie bowiem zauważa się, że we wszystkich typach

²⁸ K. SZAMRYK, *Problemy związane z leksyką potoczną...*, s. 115-116.

²⁹ M. BABECKI, M. RÓŁKOWSKA, *Problematyka wizerunkowego modelowania polskości...*, s. 318-320; M. NOWAKOWSKA, *Polak i Polska...*, s. 144-145; K. STANKIEWICZ, A. ŻUREK, *Obraz Polki/Polaka...*, s. 501.

tekstów słownictwo rzadkie stanowi nieznaczną część tekstu i ogromną część słownika (około 80%), natomiast przy słownictwie częstym obserwuje się zależność odwrotną³⁰. Na przykładzie analizy słownictwa potocznego w *Hurra!* widać więc, że również polskie podręczniki glottodydaktyczne, zapoznając uczących się z wieloma formami językowymi, uniemożliwiają jednocześnie zautomatyzowane opanowanie większości z nich³¹.

Warto również przyjrzeć się statystycznej strukturze części mowy leksyki potocznej w *Hurra!* (tabela 3). Największą grupę części mowy wyrazów hasłowych stanowią rzeczowniki (54%), następnie wykrzykniki (12%), partykuły i przymiotniki (po 8%). Dopiero za nimi uplasowały się czasowniki (6%) i przysłówki (5%). Jeśli jednak przyjrzymy się częściom mowy pod względem procentowego użycia wyrazów tekstowych, to okaże się, że struktura leksyki potocznej układa się nieco inaczej. Ciągłe na pierwszej pozycji znajdują się rzeczowniki (61,88%), ale za nimi spójniki (14,35%), wykrzykniki (13,45%), partykuły i przysłówki (po 2,7%) i czasowniki (2,24%).

Tabela 3. Struktura części mowy leksyki potocznej w podręczniku *Hurra!*.

	Części mowy	Wyrazy hasłowe		Użycia	
		Liczba	%	liczba	%
1.	partykuła	4	8	6	2,7
2.	rzeczownik	27	54	138	61,88
3.	przymiotnik	4	8	4	1,79
4.	liczebnik	0	0	0	0
5.	zaimek	1	2	2	0,89
6.	czasownik	3	6	5	2,24
7.	przyimek	0	0	0	0
8.	wykrzyknik	6	12	30	13,45
9.	przysłówek	5	5	6	2,7
10.	spójnik	1	2	32	14,35

³⁰ J. SAMBOR, *O słownictwie statystycznie rzadkim*, s. 13-15.

³¹ A. SERETNY, *Czytanie ekstensywne...*, s. 212. W związku z brakiem badań prowadzonych na materiale polskich podręczników, A. Seretny przywołuje wyniki analiz podręczników angielskich; zob. R. WARING, *Researching vocabulary acquisition in extensive reading*, www.robwaring.org/presentations (dostęp 3.02.2017).

Wśród leksyki potocznej – zarówno pod względem liczby haseł, jak i użycia wyrazów tekstowych – najliczniejsze, a co za tym idzie również najważniejsze, są rzeczowniki. Właściwie taki stan rzeczy nie zaskakuje, gdyż również w *Kpkl* rzeczowniki stanowiły najliczniejszą grupę części mowy, ale ich przewaga w stosunku do innych części mowy nie była tak uderzająca, gdyż wynosiła 34% wyrazów hasłowych oraz 38,26% wyrazów tekstowych. Choć z drugiej strony w *Trylogii* H. Sienkiewicza rzeczowniki z grupy słownictwa wojskowego składały się także na ponad połowę wszystkich części mowy (57,4%)³². Oprócz tego nienaturalnie niska wydaje się pozycja czasowników. U Sienkiewicza czasowniki związane z wojskowością uplasowały się na drugim miejscu (31,5%)³³, podobnie w ogólnej analizie struktury słownictwa polszczyzny mówionej³⁴. Leonarda Mariak uważa, że wysoka pozycja tej części mowy – zazwyczaj tuż po rzeczownikach – jest wspólna większości tekstów i nie zależy od gatunku, objętości czy czasu powstania utworu³⁵. Marginalna rola czasowników jako leksyki potocznej widoczna jest również w podręczniku *Kpkl* – tam czasowniki stanowiły 12,62% potocznych wyrazów hasłowych (po rzeczownikach, przymiotnikach, wykrzyknikach i przysłówkach) oraz 3,51% wyrazów tekstowych (po rzeczownikach, partykułach, spójnikach, przysłówkach i przymiotnikach).

Można więc wyciągnąć wniosek, że pokazana na przykładzie słownictwa potocznego redukcja form czasownikowych wydaje się cechą wspólną podręczników do nauczania języka polskiego, przy czym szczególnie wyraźnie właściwość tę widać właśnie w *Hurral*. Potwierdza to tym samym sąd Anny Seretny, że materiały dydaktyczne obciążone są przede wszystkim słownictwem tematycznym, co w konsekwencji prowadzi do tego, że obcokrajowcy znający język polski na poziomie A1 opanowują przede wszystkim dużo rzeczowników i przymiotników (nawet o niskiej frekwencji) kosztem czasowników, których znajomość ułatwiłaby im z kolei codzienną komunikację³⁶.

Ponadto uwidacznia się wysoka pozycja wykrzykników, i to zarówno pod względem procentowego udziału w potocznym zasobie wyrazów hasłowych, jak i częstości ich użycia. Taki układ nie ma uzasadnienia w polszczyźnie ogólnej, gdyż w tekstach przebadanych przez Marię Zarębinę wykrzyknikami posługiwano się dość rzadko – jako wyrazy hasłowe miały 7 pozycję, a jako wyrazy

³² L. MARIK, *Leksyka z zakresu wojskowości...*, s. 75.

³³ Tamże, s. 75.

³⁴ M. ZARĘBINA, *Próba statystycznej analizy słownictwa polszczyzny mówionej (synteza danych liczbowych)*, Wrocław 1985, s. 65.

³⁵ L. MARIK, *Leksyka potoczna z zakresu wojskowości...*, s. 75.

³⁶ A. SERETNY, *Kompetencja leksykalna uczących się języka polskiego jako obcego w świetle badań ilościowych*, Kraków 2011, s. 275.

tekstowe ostatnią³⁷. Sądzić można, że nienaturalnie częste posługiwanie się wykrzyknikami wynika ze struktury zamieszczonych w *Hurra!* tekstów, które przeważnie składają się z krótkich dialogów³⁸. Każda scenka zawiera szablonową ramę inicjalną i finalną kontaktu nieoficjalnego, przez co (z różną częstością) wykorzystywane są słowa: *cześć, hej, na razie, pa*. Ponadto ze względu na konieczność nauczania odmian językowych dialogi oficjalne kontrastowane są z nieoficjalnymi, co przyczynia się do wprowadzania nieformalnych powitań i pożegnań.

Komentarza wymaga także wysoka pozycja spójników jako części mowy, która wynika wyłącznie z użycia jednego wyrazu – spójnika przyczynowego *bo*. Ze względu na pełnioną funkcję składniową spośród wszystkich wyrazów potocznych *bo* charakteryzuje się najwyższą frekwencją w *Hurra!*, co zwiększa znaczenie całej klasy spójników jako części mowy. Z analogicznym funkcjonowaniem słowa *bo* mamy do czynienia w *Kpkl*. Tam również omawiany spójnik jest najczęściej używanym potoczmem. Warto jednak pamiętać, że *bo* generalnie należy do najpowszechniejszych spójników w polszczyźnie mówionej³⁹, a dodatkowo współcześnie staje się coraz bardziej ekspansywny również w wypowiedziach mówionych o charakterze oficjalnych, nawet w radiu i telewizji, gdzie zaczyna pełnić funkcję neutralnego stylistycznie wskaźnika zespolenia⁴⁰.

Przedstawiony artykuł stanowi wprowadzenie do badań nad słownictwem potocznym w podręcznikach do nauczania języka polskiego jako obcego na różnych poziomach biegłości językowej. W szkicu ukazano przede wszystkim, że leksyka potoczna jest obecna w *Hurra!*, a w związku z tym pojawia się również na lektoratach języka polskiego już na najwcześniejszym etapie nauczania. Analizowane słownictwo ma charakter zróżnicowany – zasadniczo dzieli się na dwie klasy wyrazów: niewielką grupę kolokwializmów często powtarzanych w książce oraz znaczną grupę wyrazów rzadko wykorzystywanych, służących właściwie wprowadzaniu kolorytu potoczności. Ponieważ w podejściu komunikacyjnym ważna jest umiejętność doboru stosownych form językowych, których użycie powinno uwzględniać chociażby takie czynniki, jak wiek rozmówców, relację

³⁷ M. ZARĘBINA, *Próba statystycznej analizy...*, s. 65.

³⁸ H. Palinowa oraz H. Borysiewicz uważają wręcz, że scenki dialogowe w *Hurra!* są zbyt krótkie nawet jak na poziom A1, przez co stanowią wzór konstruowania lapidarnych wypowiedzi dialogowych, a nie rozwijają umiejętności formułowania wypowiedzi monologicznych – zob. H. PALIANOWA, H. BORYSIEWICZ, *Rola tekstu w nauczaniu języka polskiego jako obcego na poziomie podstawowym*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 18 (2011), s. 367-368.

³⁹ M. ZARĘBINA, *Próba statystycznej analizy...*, s. 103.

⁴⁰ J. PODRACKI, *Potoczne elementy językowe w polszczyźnie radia i telewizji*, [w:] *Język w mediach*, red. M. Kita, J. Loewe, Katowice 2014, s. 188.

między nimi czy kontekst sytuacyjny, wskazane jest, aby lektor, przynajmniej w odniesieniu do potocyzmów najczęściej powtarzających się w książce, zaznaczył, że mają one charakter nieoficjalny, a więc ich użycie ogranicza się do kontaktów o charakterze nieformalnym. Badania statystyczne wyraźnie jednak pokazują, że intuicyjnie formułowane sądy o niebezpiecznym nadmiarze potoczności w podręcznikach do nauczania języka polskiego jako obcego⁴¹, przynajmniej w stosunku do *Hurra!*, są formułowane nieco na wyrost.

Na koniec warto dodać, że w *Hurra!* wyrazów potocznych jest zdecydowanie mniej niż w *Kpkl* oraz że są one też w mniejszym stopniu wykorzystywane, choć zasadniczo nie widać znaczącej różnicy w funkcjonowaniu potocyzmów w obu książkach. Niemniej jednak dla decydującego o wyborze podręcznika lektora języka polskiego informacja o udziale potocyzmów w książce może być istotna. Nauczyciel, mając do dyspozycji kilka podręczników przygotowanych w duchu podejścia komunikacyjnego, będzie mógł zdecydować się na pracę z takim, który jest najlepiej przystosowany do potrzeb i oczekiwań uczniów.

BIBLIOGRAFIA

- BABECKI M., RÓLKOWSKA M., *Problematyka wizerunkowego modelowania polskości w podręcznikach do nauczania języka polskiego jako obcego – między obrazem a tekstem*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 18 (2011), s. 313-319.
- BURKAT A., JASIŃSKA A., SZYMKIEWICZ A., MAŁOLEPSZA M., *Hurra!!! Po polsku 3*, Kraków 2010.
- BURKAT A., JASIŃSKA A., *Hurra!!! Po polsku 2*, Kraków 2008.
- DEMBOWSKA-WOSIK I., *Recenzja serii materiałów do nauczania jppo „Polski, krok po kroku”*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 21 (2014), s. 413-416.
- GÓRALCZYK P., *Słownictwo związane z rodziną (na materiale list haseł Haliny Zgólkowej i serii podręczników „Hurra!!!”)*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 20 (2013), s. 111-118.
- KOLA A., *O niepełnosprawności w podręcznikach do nauczania języka polskiego jako obcego*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 17 (2010), s. 507-515.
- KOWALEWSKI J., *„Sześciu pijaków szukało budki z piwem”. Analiza treści kulturowych w wybranych podręcznikach do nauczania języka polskiego jako obcego*, „Języki Obce w Szkole” 2008, z. 1, s. 21-32.
- KUBICKA E., *Miejsce fonetyki w nauczaniu języka polskiego – teoria a praktyka*, [w:] *Nowe perspektywy w nauczaniu języka polskiego jako obcego*, red. K. Bierecka, K. Taczyńska, Toruń 2010, s. 25-31.
- LEWICKA A., *Architektura miasta w serii podręczników do nauczania języka polskiego jako obcego „Hurra!!! Po polsku”*, [w:] *Miasto: przestrzeń zróżnicowana językowo, kulturowo i społecznie*, red. M. Święcicka, M. Peplińska-Narloch, t. 5, Bydgoszcz 2014, s. 272-283.

⁴¹ A. SKUDRZYK, *Polszczyzna mówiona w glottodydaktyce*, [w:] *Sztuka i rzemiosło. Nauczyć Polski i polskiego*, red. A. Achtelek, M. Kita, J. Tambor, t. 2, Katowice 2010, s. 52-53.

- LUBAŚ W., *Polskie gadanie. Podstawowe cechy i funkcje potocznej odmiany polszczyzny*, Opole 2003.
- MAŁOLEPSZA M., SZYMKIEWICZ A., *Hurra!!! Po polsku 1*, Kraków 2006.
- MAŁOLEPSZA M., SZYMKIEWICZ A., *Hurra!!! Po polsku 1. Podręcznik nauczyciela*, Kraków 2008.
- MARIAK L., *Leksyka z zakresu wojskowości w „Trylogii” Henryka Sienkiewicza, cz. 1: Analiza i interpretacja*, Szczecin 2011.
- NOWAKOWSKA M., *Polak i Polska w wybranych podręcznikach do nauki języka polskiego jako obcego w konfrontacji z postrzeganiem tychże przez Słoweńców*, „Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 20 (2013), s. 141-147.
- PALIANOWA H., BORYSIEWICZ H., *Rola tekstu w nauczaniu języka polskiego jako obcego na poziomie podstawowym*, „Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, 18 (2011), s. 365-370.
- PODRACKI J., *Potoczne elementy językowe w polszczyźnie radia i telewizji*, [w:] *Język w mediach*, red. M. Kita, J. Loewe, Katowice 2014, s. 180-188.
- SAMBOR J., *Językoznawstwo statystyczne dla pracowników informacji naukowej*, Warszawa 1978.
- SAMBOR J., *O słownictwie statystycznie rzadkim*, Warszawa 1975.
- SERETNY A., *Kompetencja leksykalna uczących się języka polskiego jako obcego w świetle badań ilościowych*, Kraków 2011.
- SERETNY A., *Czytanie ekstensywne, czyli sposób na efektywne rozwijanie kompetencji leksykalnej uczących się*, [w:] *Sztuka to rzemiosło. Nauczyć Polski i polskiego*, red. A. Achteлик, J. Tambor, t. 3, Katowice 2013, s. 208-220.
- SKUDRZYK A., *Poliszczyna mówiona w glottodydaktyce*, [w:] *Sztuka i rzemiosło. Nauczyć Polski i polskiego*, red. A. Achteлик, M. Kita, J. Tambor, t. 2, Katowice 2010, s. 52-63.
- Słownik polskich leksemów potocznych*, red. W. Lubaś, Warszawa 2001-2014, t. 1-7.
- STANKIEWICZ K., ŻUREK A., *Obraz Polki/Polaka w serii podręczników do nauczania języka polskiego jako obcego „Hurra!!! Po polsku”*, „Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 17 (2010), s. 495-505.
- STEMPEK I., STELMACH A., DAWIDEK S., SZYMKIEWICZ A., *Polski, krok po korku (poziom A1)*, Kraków 2011.
- STEMPEK I., STELMACH A., *Polski, krok po kroku (poziom A2)*, Kraków 2012.
- STRZELECKA A., *Obraz polskiej rodziny w wybranych podręcznikach do nauczania języka polskiego jako obcego*, „Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 18 (2011), s. 327-333.
- STRZELECKA A., *W jaki sposób i z jakiej okazji świętują podręcznikowi i prawdziwi Polacy? Negocjowanie ważności świąt*, „Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 21 (2014), s. 163-175.
- SZAMRYK K., *Problemy związane z leksyką potoczną (na przykładzie materiału z podręczników do nauki języka polskiego jako obcego na poziomie A1)*, [w:] *Z problematyki kształcenia językowego*, red. E. Awramiuk, M. Karolczuk, t. VI, Białystok 2016, s. 107-119.
- SZTABNICKA E., *Wzory grzecznościowe w podręczniku do nauki języka polskiego jako obcego „Hurra!!! Po polsku 1”*, „Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 18 (2011), s. 211-215.
- TAMBOR J., *Granice potoczności w nauczaniu języka polskiego jako obcego przemiany leksykalne, fonetyczne, fleksyjne i słowotwórcze we współczesnej polszczyźnie*, [w:] *Polonistyka bez granic*, red. R. Nycz, W. Miodunka, T. Kun, t. 2, *Glottodydaktyka polonistyczna*, Kraków 2010, s. 311-320.
- WARING R., *Researching vocabulary acquisition in extensive reading*, www.robwaring.org/presentations, 2010 (dostęp 3.02.2017).
- ZARĘBINA M., *Próba statystycznej analizy słownictwa polszczyzny mówionej (synteza danych liczbowych)*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1985.

ZARĘBINA M., *Wyrazy obce w „Panu Tadeuszu”*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1977.
 ZDUNKIEWICZ-JEDYNAK D., *Wykłady ze stylistyki*, Warszawa 2008.

WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W TEKŚCIE

Hurra1 – MAŁOLEPSZA M., SZYMKIEWICZ A., *Hurra!!! Po polsku 1*, Kraków 2006.
Kpkl – STEMPEK I., STELMACH A., DAWIDEK S., SZYMKIEWICZ A., *Polski, krok po kroku (poziom A1)*, Kraków 2011.

STATYSTYCZNA ANALIZA SŁOWNICTWA POTOCZNEGO
 W PODRĘCZNIKU *HURRA!!! PO POLSKU 1*

Streszczenie

Artykuł poświęcony jest leksyce potocznej w podręczniku *Hurra!!! Po polsku 1* (poziom A1) w ujęciu statystycznym. Z omawianego podręcznika autor wynotował 50 haseł potocznych, które zostały użyte w skrypcie 223 razy. Na tej podstawie wyliczono średnią częstość wyrazów potocznych oraz wyodrębniono słownictwo kolokwialne bardzo częste, częste, rzadkie i bardzo rzadkie. W artykule przedstawiono także „ślepą” listę rangową słownictwa potocznego oraz jego podział na części mowy. Przedstawione obliczenia prowadzą do wniosku, że tylko 13 wyrazów potocznych ma szansę utrwalić się na zajęciach lektoratowych z języka polskiego. Pozostałe wyrazy potoczne wprowadzają przede wszystkim wrażenie potoczności i służą urozmaiceniu tekstów w podręczniku, a nie są przedmiotem celowego nauczania.

Słowa kluczowe: słownictwo potoczne; język polski jako obcy; glottodydaktyka; podręczniki do nauczania języka polskiego jako obcego; statystyka językoznawcza.

STATISTICAL ANALYSIS OF COLLOQUIAL LEXIS
 IN HANDBOOK *HURRA!!! PO POLSKU 1*

Summary

This article focuses on colloquial lexis in a handbook for learning Polish as a foreign language *Hurra!!! Po polsku 1* (A1 level) in statistic perspective. The researcher quoted 50 colloquial entries from the above mentioned book, which had been used 223 times. Based on investigations, an average frequency rate for colloquial lexis was calculated and vocabulary was distinguished from the perspective of its occurrence, i.e. used very often, often, rarely and very rarely. This paper also presents colloquial lexis “blind” statistical rates and their division into parts of speech. On the basis of conducted research, the author makes a conclusion that only 13 quoted colloquial words may be remembered by students at Polish language classes. Thus the large amount of analyzed lexis does not form a subject of intentional and conscious teaching, and mainly serves creating an impression of an oral discourse.

Key words: colloquial lexis; Polish as a foreign language; glottodidactics; Polish language handbooks for foreigners; linguistic statistics.

ANEKS

Lista leksemów potocznych w układzie rangowym
wynotowanych z *Hurra1*

RANGA	JEDNOSTKA LEKSYKALNA	ZNACZENIE	CZĘSTOŚĆ	CZĘŚĆ MOWY ⁴²
1.	bo	ponieważ	32	9
2.	cześć	witaj, witajcie	21	7
3.	polski	język polski	21	1 ⁴³
4.	kilo	kilogram	19	1
5.	angielski	język angielski	12	1
6.	babcia	babka	11	1
7.	szef	kierownik, dyrektor	9	1
8.	deko	dekagram	5	1
9.	francuski	język francuski	5	1
10.	impreza	spotkanie towarzyskie, zabawa	5	1
11.	mail	e-mail	5	1
12.	mama	matka	5	1
13.	niemiecki	język niemiecki	5	1
14.	Anglia	Wielka Brytania	4	1
15.	dżinsy	spodnie dżinsowe	4	1
16.	Stany	Stany Zjednoczone Ameryki Północnej	4	1
17.	dziewczyna	sympatia, narzeczona	3	1
18.	hiszpański	język hiszpański	3	1
19.	komórka	telefon komórkowy	3	1
20.	no	1. partykuła występująca na początku zdania 2. sygnał zmierzania do konkluzji	3 2 1	0

⁴²Oznaczenia części mowy następującymi cyframi: 0 – partykuła, 1 – rzeczownik, 2 – przymiotnik i imiesłów przymiotnikowy, 3 – liczebnik główny, porządkowy i pozostałe rodzaje mające formę przysłówkową, 4 – zaimek rzeczowny, przymiotny i przysłowny, 5 – czasownik, 6 – przyimek, 7 – wykrzyknik pierwotny i wtórny, 8 – przysłówek, 9 – spójnik, przyjmując za pracą Zarębiny *Próba statystycznej analizy...*, s. 31.

⁴³Zsubstantywowane nazwy języków *polski, angielski, francuski, niemiecki, hiszpański, czeski* traktuję jako rzeczowniki, por. M. ZARĘBINA, *Próba statystycznej analizy...*, s. 35.

21.	numer	linia autobusowa numer telefonu	3 1 2	1
22.	zaraz	za chwilę	3	7
23.	czeski	język czeski	2	1
24.	dawać	występować, udzielać	2	5
25.	fantastycznie	znakomicie, wspaniale	2	8
26.	kompakt	płyta kompaktowa	2	1
27.	mailować	wysłać listy elektroniczne	2	5
28.	na razie	do widzenia (pożegnanie)	2	7
29.	pa	do widzenia (pożegnanie)	2	7
30.	randka	umówione spotkanie dwóch osób czujących do siebie sympatię	2	1
31.	tu	mówi (zwrot używany w rozmowie telefonicznej)	2	4
32.	(wszystko) w porządku	mam się dobrze	2	8
33.	Ameryka	Stany Zjednoczone Ameryki	1	1
34.	brać	kupować	1	5
35.	chwileczka	moment	1	1
36.	ciocia	siostra matki lub ojca	1	1
37.	ekschłopak	była sympatia, były narzeczoney	1	1
38.	fajny	świetny, wspaniały	1	2
39.	faktycznie	w istocie, rzeczywiście, naprawdę	1	0
40.	fantastyczny	wspaniały, wyborny	1	2
41.	fatalnie	okropnie, źle	1	8
42.	fatalny	okropny, zły jakości	1	2
43.	góra	wielka ilość czegoś	1	1
44.	hej	cześć, witaj	1	7
45.	kilometrowy	bardzo długi	1	2
46.	kryminał	powieść kryminalna	1	1
47.	Panie!	zwrot grzecznościowy	1	7
48.	serio	poważnie, rzeczywiście	1	8

49.	słuchaj	zwrot do rozmówcy mający na celu przywołanie uwagi	1	0
50.	wiesz	zwrot do rozmówcy mający na celu przywołanie uwagi	1	0